

Desetljeće stomatološkog studija u Rijeci

Hraste, Juraj; Surdučki, Angelina

Source / Izvornik: **Acta stomatologica Croatica, 1984, 18, 59 - 65**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:978092>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

Desetljeće stomatološkog studija u Rijeci

Juraj Hraste, Angelina Surdučki

Katedra za stomatologiju, kolegij preventivne i dječje stomatologije
Medicinskog fakulteta u Rijeci

Sažetak

Uvodno se daje kratki osvrt na povjesni razvoj riječkog visokog školstva od prvih početaka (1726) do otvaranja Medicinskog fakulteta (1955) i konačno do početka Stomatološkog studija (šk. god. 1973/74) kada počinje s radom i Sveučilište u Rijeci.

Rad je dokumentiran odgovarajućim podacima o stomatološkom studiju kroz prvo desetljeće njegovog postojanja koji predstavlja dopunu djelatnosti Medicinskog fakulteta u Rijeci. Posebno se ističe da suradnja fakultetskih i zdravstvenih jedinica omogućava integraciju znanstvenog, nastavnog i zdravstvenog rada što je važan princip na kojem treba da se osniva moderna nastava za studente stomatologije.

Ključne riječi: stomatološki studij, Sveučilište Rijeka

UVOD

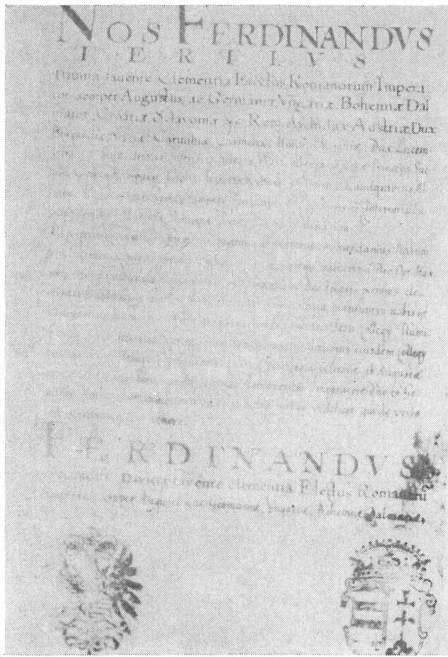
Proteklo je više od dva milenija otkako je na prostoru današnje Rijeke prisutan život.

Početak urbanizacije vezan je uz rimski period pa je tako municipij Tarsatica bila završna točka u sistemu rimskih utvrdi na granici Istre kojima je pripadao i obrambeni zid, nazvan Vallum Romanum, od Snježnika do Rječine.

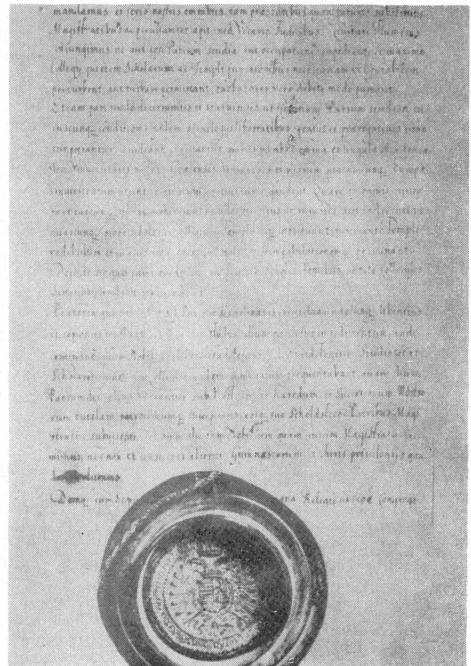
S velikom seobom naroda u ovim krajevima javljaju se početkom 7. stoljeća Slaveni. Naselje na Rječini javlja se ponovno u povijesnim izvorima tek potkraj 13. stoljeća »... in partibus fluminis«, da bi se u dokumentima nazvala kao Rika, Reka, Flumen itd.

U razvoju riječkog školstva važan događaj je kompletiranje gimnazije 1633. godine, jer je tada kralj Ferdinand II izdao povelju čiji se original nalazi u Pomorsko-povijesnom muzeju u Rijeci (slika 1, 2).

Tom prilikom riječka gimnazija izjednačuje se sa tadašnjim akademijama ili sveučilištima u Grazu, Beču i drugdje u Evropi, što znači prije 250 godina, pa se to smatra prvim datumom početka visokog školstva u Rijeci.

Slika 1

Slika 2

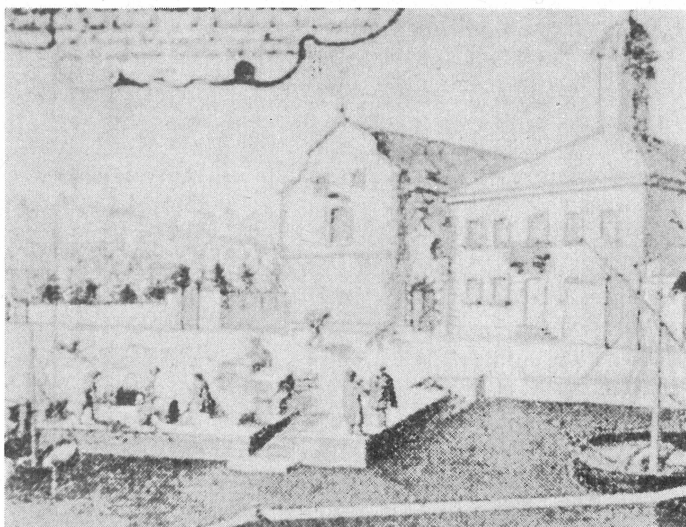
Povelja kralja Ferdinanda II iz 1633 godine

RAZVOJ VISOKOG ŠKOLSTVA U RIJECI

Nakon toga događaja ili točnije 1726. godine Karlo VI odobrava osnivanje studija filozofije i moralne teologije.

Za stomatologe je zanimljivo, da je u razdoblju između 1722–1725. godine izgrađen stari riječki lazaret (sl. 3) u zaljevu »Mandrači«, koji se danas ističe kao dragocjena zgrada zdravstvene kulture, a od svoga osnutka imala je različitu namjenu. Prvotno je služila kao karantena i za osiguranje efikasne zdravstvene zaštite pomorcima i trgovcima (Matejčić²) da bi nakon oslobođenja naše zemlje i pripojenja Rijeke matici zemlji u zgradi bila smještena bolničarska škola, zatim Viša stomatološka škola koja je počela s nastavom godine 1961/62, a prestala 30. rujna 1968. godine i konačno u toj zgradi danas se obavlja klinička nastava stomatološkog studija Medicinskog fakulteta u Rijeci. Zapravo u to vrijeme zbog nedovoljnog kapaciteta Stomatološkog fakulteta u Zagrebu u izobrazbi liječnika stomatologa, ne samo da je došlo do otvaranja Više stomatološke škole u Rijeci, nego su one istodobno postojale i u Splitu i u Osijeku.

Na riječkoj Višoj stomatološkoj školi nastavnici i suradnici Medicinskog fakulteta vodili su nastavu iz opće medicinskih predmeta, a istaknuti stručnjaci iz zdravstvene službe nastavu i praktične vježbe za specifične stomatološke predmete.

Slika 3. Riječki Jazaret (1722—1725) u zaljevu Mandračić.

Nakon toga, razvojem Medicinskog fakulteta u Rijeci stvarala se kadrovska osnova kao i materijalna, za osnivanje stomatološkog studija, da bi se znanstveno-nastavna aktivnost zaokružila i postojeći kapacitet optimalno iskoristio.

OSNIVANJE STOMATOLOŠKOG STUDIJA NA RIJEČKOM MEDICINSKOM FAKULTETU

Budući da u stomatološkoj djelatnosti nije više bilo potrebe za obrazovanjem kadrova sa višom stručnom spremom Skupština općine Rijeka na sjednicama svojih vijeća od 4. i 16. lipnja 1966. godine donosi rješenje o osnivanju stomatološkog odjela Medicinskog fakulteta u Rijeci, s time da taj odjel počne raditi upisom studenata u I semestar školske godine 1966/67..

Nakon toga, Republički sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske formira Komisiju u kojoj su bili predstavnici Stomatološkog fakulteta iz Zagreba tada prof. dr I. Miše i doc. dr. V. Lapter, zatim prof. dr D. Jakac, dekan Medicinskog fakulteta u Rijeci, kao i E. Rendulić, te B. Jovanović iz Republičkog sekretarijata za prosvjetu SRH.

Na temelju pismenog izvještaja dotične Komisije donosi se 27. lipnja 1966. godine zaključak, da su »prema čl. 22. Zakona o visokoškolskom obrazovanju ispunjeni svi uvjeti za upis studenata i izvođenja nastave na stomatološkom odjelu pri Medicinskom fakultetu u Rijeci« (Hraste³).

Razlozi koji su išli u prilog osnivanju stomatološkog studija u okviru Medicinskog fakulteta u Rijeci bili su mnogostruki⁴:

a) Postojala je stvarna potreba za liječnicima stomatolozima u Hrvatskom Primorju, Istri i Gorskom kotaru, a sama Rijeka u to vrijeme imala je dobro razvijenu zdravstvenu službu kojoj je gravitiralo vrlo široko područje.

b) Status »višeg zubara«, koji su dobivali završeni studenti Viših stomatoloških škola nije tadašnjim Zakonom dovoljno razjašnjen, pa je prema tome prestala i mogućnost postojanja Više stomatološke škole ne samo u Rijeci nego i u Osijeku i Splitu.

Istodobno, epidemiološki podaci o stanju oralnog zdravlja i morbiditeta prema izvještajima Zavoda za zaštitu zdravlja na riječko-istarsko-goranskom području ukazivali su na visoku prevalenciju i incidenciju dentooralnih bolesti.

Radi toga se smatralo, da samo izobrazba stomatoloških kadrova s visokom stručnom spremom i sa širokim medicinskim znanjem može dovesti do unapređenja stomatološke zaštite i poboljšanja zdravstvenog stanja organa usne šupljine u populaciji ovog područja.

c) Medicinski fakultet u Rijeci s obzirom na svoje kadrove i opremu, a u suradnji sa zdravstvenom službom imao je mogućnosti da organizira stomatološki studij u njegovom teoretskom, a i praktičnom dijelu, tšo je osobito važna okolnost prilikom izobrazbe liječnika stomatologa, gdje se veliki dio plana i programa nastave odnosi na praktične vježbe stomatoloških predmeta.

d) I konačno, smatralo se da će otvaranjem stomatološkog studija djelomično doći do smanjenja pritiska kandidata za upis na fakultet. Naime, u tom slučaju postoji povećana mogućnost upisa većeg broja studenata u samom gradu Rijeci uz istodobno biranje smjera opće medicine ili stomatologije.

Ali nažalost, zbog otpora i nerazumijevanja ipak ne dolazi do otvaranja stomatološkog odjela (Rukavina⁵), nego u prelaznom periodu obavlja se doškolovanje viših zubara za zvanje liječnika stomatologa.

Iz istog razloga, Medicinski fakultet u Rijeci u suradnji sa Stomatološkim fakultetom u Rijeci u suradnji sa Stomatološkim fakultetom u Zagrebu organizirao je poseban oblik redovnog studija za diplomante ukinute Više stomatološke škole. Za njih se nastava izvodila 3 godine na Medicinskom fakultetu u Rijeci, a posljednje 2 godine na Stomatološkom fakultetu u Zagrebu što odgovara normalnom i redovnom petogodišnjem studiju. Tu nastavu pohađalo je 134 studenta.

Pet godina nakon ukidanja Više stomatološke škole započinje nastava na stomatološkom studiju Medicinskog fakulteta. To znači da je nastava za prvu generaciju od 46 upisanih studenata stomatološkog studija započela školske godine 1973/74. tako da se upravo sada navršava jubilarna deseta obljetnica postojanja, što je jedan od razloga objavljivanja ovog povjesnog ostvrtva.

Stoga se može reći, da je stomatološki studij na Medicinskom fakultetu u Rijeci, zapravo počeo istodobno s osnivanjem riječkog Sveučilišta i to zahvaljujući činjenici, da su tada bili konačno stvoreni povoljni društveno-politički uvjeti i klima.

Na početku stomatološkog studija Medicinskog fakulteta u Rijeci prvi nastavnici bili su: prof. dr Juraj Hraste za kolegije: »Dentalna morfologija s uvodom u stomatologiju«, te »Preventivna i dječja stomatologija«, kao i prof. dr Radomir Tavčar za kolegije: »Oralna i čeljusna kirurgija«. Kasnije, postupno su se ostali nastavnici uključivali u izvođenje nastave stomatoloških predmeta. Tako su primjerice: u prve dvije godine nakon početka nastave za predmete »Dentalna patologija« i »Stomatološka protetika« dolazili nastavnici sa stomatološkog odsjeka Medicinskog fakulteta u Ljubljani, a nakon toga je uspostavljena suradnja sa Stomatološkim fakultetom u Zagrebu dolaskom najprije prof. dr Zdenka Njemirovskog a kas-

nije i ostalih nastavnika. Navedena suradnja sa Stomatološkim fakultetom u Zagrebu uspješno se nastavlja na obostrano zadovoljstvo i traje do današnjih dana.

Tijekom 10 godišnjeg razdoblja otkako postoji stomatološki studij u Rijeci (1973–1983) bilo je upisano ukupno 358 studenata što iznosi po jednoj generaciji godišnje 35 studenata. Od njih godišnje diplomira nešto više od dvadeset ili 57% ne uzimajući u obzir prvih pet godina, jer kroz to vrijeme prva generacija upisanih nije mogla završiti studij.

Tablica 1 — Pregled broja upisanih i diplomiranih studenata stomatologije na medicinskom fakultetu u Rijeci

kolska godina	Broj upisanih	Broj diplomiranih
1973/74	46	—
1974/75	38	—
1975/76	45	—
1976/77	33	—
1977/78	33	—
1978/79	30	18
1979/80	37	28
1980/81	36	20
1981/82	35	21
1982/83	25	22
UKUPNO	358	109

Dodiplomska nastava odvija se prema planu i programu koji je gotovo identičan s onim na Stomatološkom fakultetu u Zagrebu.

Razmještaj nastavnih jedinica je takav da su opće i zajedničke programske osnove i medicinski neklinički predmeti smješteni u zgradi braće Branchetta (sl. 4), što je nekad bio stari objekt za nezbrinutu djecu i starce, a od postojanja Medicinskog fakulteta zgrada je adaptirana i obnovljena za novu svrhu.

Nastava kliničkih medicinskih predmeta odvija se u bolnicama na lokalitetu Sušak i Rijeka, a specifični stomatološki predmeti u adaptiranom prostoru sa modernom opremom u poliklinici ranijeg Zavoda za zaštitu zdravlja, a posljednjih 3 godine u sastavu stomatološke djelatnosti Doma zdravlja, dok se nastava iz oralne i čeljusne kirurgije održava u Kliničkoj bolnici »Dr Z. Kučić«.

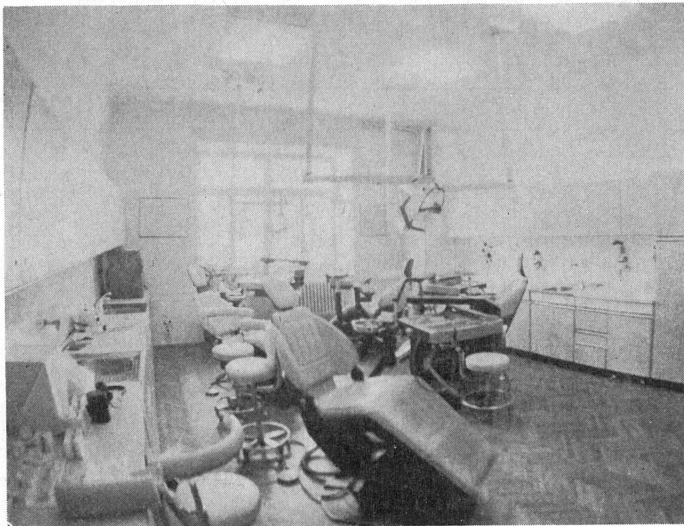
Organizacijski svi stomatološki kolegiji nalaze se u sastavu Katedre za stomatologiju, čiji je zadatak »da vrši pravilnu organizaciju i usklađivanje znanstveno-nastavnog rada, te povezuje rad više Zavoda, Klinika ili predmeta«. (6)

Osim dodiplomske nastave aktivnosti osoblje Katedre za stomatologiju bilo je u 10 godišnjem razdoblju angažirano i u izvođenju postdiplomske nastave III stupnja, odnosno magisterija.

Postdiplomsku nastavu iz kliničke patofiziologije i socijalne medicine pohađali su pored liječnika i liječnici stomatolozi.

Slika 4. Zgrada »Branoketa« gdje su predklinički Zavodi medicinskog fakulteta u Rijeci.

Slika 5. Jedna od stomatoloških ordinacija za kliničke vježbe studenata Medicinskog fakulteta u Rijeci.

Doktorat medicinskih znanosti iz područja stomatologije nakon izrade i javne obrane disertacije postiglo je 5 osoba, dok je magistarski rad uspješno izradilo i obranilo 11 osoba s temama iz različitih stomatoloških disciplina.

Učešće na mnogim domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima, izdavanja publikacija, te znanstvenih i stručnih radova daljnji su dio aktivnosti nastavnog

osoblja. Postoji također razmjena iskustva s ostalim stomatološkim fakultetima i otsjecima u SFRJ bilo putem osobnih kontakata ili preko Zajednice stomatoloških fakulteta i odsjeka.

Studenti stomatološkog studija uključeni su preko studentske organizacije u sve aktivnosti putem svojih delegata u organe upravljanja, komisije, vijeća godišta, znanstveno-nastavno vijeće, klub mladih istraživača i sl.

Od početka stomatološkog studija aktivno je učešće na Kongresima studenata medicine i stomatologije sa mnogim znanstveno-stručnim radovima iz različitih medicinskih i stomatoloških disciplina.

Zaključno bi mogli naglasiti da je ovaj rad pokušaj da se da kratak osvrt i prikaz sveukupnih napora u proteklom desetljeću od kada postoji stomatološki studij na Medicinskom fakultetu u Rijeci. U narednom razdoblju predstoje daljnja nastojanja na poboljšanju redovnog i postdiplomskog stomatološkog studija, kao i bolja povezanost te suradnja sa zdravstvenim institucijama u cilju integracije nastavnog, znanstvenog i zdravstvenog rada. To treba biti temeljni princip na kojem treba da se osniva moderna nastava za studente stomatologije.

Literatura

1. EKL, V.: Osvrt na povjesni razvoj riječkog školstva, 7—31, Spomenica u povodu prve godišnjice Sveučilišta u Rijeci, 1974.
2. MATEJČIĆ, R. M.: Ars Aesculapi — prilozi za povijest zdravstvene kulture Rijeke i Hrvatskog primorja, 1982., Izdavački centar Rijeka, 1982.
3. HRASTE, J.: Prava istina o stomatološkom studiju u Rijeci, Liječničke novine ZLH Rijeka, god. II, br. 8, str. 1—2, Rijeka, 1972.
4. MEDICINSKI FAKULTET RIJEKA: Spomenica povodom 20. obljetnice (1955—1975), str. 12, MF Rijeka, 1975.
5. RUKAVINA D.: Razvoj visokog školstva — Medicinski fakultet Rijeka, str. 37—43, Spomenica u povodu prve godišnjice Sveučilišta u Rijeci, 1974.
6. MEDICINSKI FAKULTET RIJEKA: Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, sistematizaciji i nomenklaturi poslova i radnih zadataka, MF Rijeka, 1983.

Summary

A DECADE OF STOMATOLOGIC STUDIES IN RIJEKA

A short presentation is made of the history of university-level education in Rijeka. It began in 1726, the School of Medicine was opened in 1955 and its Division of Dental Medicine during the 1973/74 school year, i.e., when the University in Rijeka was established. Data are presented on the work of the Division of Dental Medicine during the first decade of its existence and on its cooperation with several university and health units. Special importance is ascribed to the integration of scientific, educational and health work which should be the basic principle governing the education of students of dental medicine.

Key words: stomatologic study, University in Rijeka